

Uzasadnienie
do uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie wzniesienia pomnika Żołnierzy
Wyklętych we Wrocławiu

Zgodnie z § 2 ust. 9 uchwały nr XLIX/1438/10 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22 kwietnia 2010 r. w sprawie wznoszenia pomników na terenie Wrocławia Rada Miejska Wrocławia podejmuje uchwałę w sprawie wzniesienia pomnika Żołnierzy Wyklętych.

Uchwałę nr XXX/604/16 w sprawie zamiaru wzniesienia pomnika Żołnierzy Wyklętych Rada Miejska Wrocławia podjęła 15 września 2016 r. Po ostatecznym ustaleniu jego lokalizacji na skwerze u zbiegu ulic Glinianej, Borowskiej i Dyrekcyjnej 28 kwietnia 2017 r. ogłoszono konkurs na projekt pomnika w trybie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. Do konkursu dopuszczonych zostało 33 uczestników. 16-osobowy sąd konkursowy pracował w składzie: Jacek Sutryk – przewodniczący, Wojciech Błoński, Ryszard Filipowicz, Piotr Fokczyński, Ilona Gosiewska, prof. Michał Jędrzejewski, Kazimierz Kimso, dr Jerzy Kirszak, Jarosław Krauze, prof. Zbigniew Makarewicz, prof. Christos Mandzios, Piotr Maryński, Damian Mrozek, prof. Krzysztof Szwagrzyk, Wojciech Trębacz, prof. Waldemar Wawrzyniak, prof. Aleksander Zyśko. 6 września 2017 r. konkurs unieważniono po I etapie z powodu niezakwalifikowania żadnego projektu do dalszego postępowania.

Ponowny konkurs ogłoszono we wrześniu 2019 r. w 80. rocznicę napaści Związku Sowieckiego na Polskę. Do konkursu dopuszczono 35 uczestników. 5 czerwca 2020 r. sąd konkursowy wskazał zwycięski projekt, którego autorami są artyści Tomasz Urbanowicz i Konrad Urbanowicz z Wrocławia. Wyboru projektu dokonał 18-osobowy sąd konkursowy w składzie: dr Bartłomiej Świerczewski – przewodniczący, prof. Jacek Dworski, dr Andrzej Drogoń, Piotr Fokczyński, Ilona Gosiewska, prof. Michał Jędrzejewski, Kazimierz Kimso, Jarosław Krauze, prof. Janusz Kucharski, prof. Zbigniew Makarewicz, Piotr Maryński, Damian Mrozek, dr Marek Mutor, prof. Włodzimierz Suleja, prof. Krzysztof Szwagrzyk, prof. Stanisław Ułaszewski, prof. Waldemar Wawrzyniak, dr Katarzyna Pawlak-Weiss.

Autorzy zwycięskiego projektu w przestrzeni placu umieszczają szklane bloki z zastygłymi sylwetkami żołnierzy. Postaci ustawione są wewnątrz brył w różnych kierunkach. Zależnie od kąta obserwacji poruszającego się widza szklane postaci są mniej lub bardziej widoczne. Symbolicznie przedstawiana jest w ten sposób ich działalność konspiracyjna i jednocześnie próby ich wymazywania z historii przez ówczesne władze. Sąd konkursowy wysoko ocenił znakomite wykorzystanie przez autorów szlachetnego szkła artystycznego i gry światła w dzień oraz po zmroku, co umożliwia strukturę materiału oraz precyzyjnie dobraną iluminację. Sąd podkreślił, że dzieło prowokuje do dialogu, skłania do głębokiej refleksji i poznawania historii. Główną nagrodę przyznał za przedstawienie dramatycznej historii w sposób jednoznaczny, ale niedopowiedziany oraz za stworzenie nowej przestrzeni publicznej o wysokiej randze.

Wszystkie projekty oceniane w II etapie konkursu zostały przedstawione opinii publicznej w czasie wystawy w Muzeum Architektury oraz poprzez informacje w mediach i Biuletynie Informacji Publicznej.

Autorzy projektu uwzględnili uwagi i zalecenia sądu konkursowego, które dotyczyły umieszczenia inskrypcji pomnikowej oraz znaków organizacji wojskowych.

Uchwała nie zawiera danych podlegających ochronie.
Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.